

Szeptember 24, péntek

Plenáris ülés

Témaadó előadások

10:00 – 13:00

A konferencia élvonalbeli nemzetközi szakmai és akadémiai résztvevőkkel vizsgálja Közép- és Délkelet-Európa megváltozott gazdasági, politikai, társadalmi klímájában a kulturális városfejlesztés lehetőségeit, korlátait, megmaradt és új relevanciáit. A szekciók témái között szerepelnek az utazó koncepciók és lokalizációjuk, a kreatív város a válság után, az infrastruktúrák és a technológia kulturális vonatkozásai és az innováció szerepe a perifériákon. A program célja, hogy lehetséges fejlődési irányokat azonosítson Pécs, valamint a régió városai számára és a legújabb példákat, módszertani kérdéseket felvonultatva vázolja fel tervezők és döntéshozók szakterületeken átnyúló együttműködési lehetőségeit.

Szeptember 24, péntek

1. Szekció

Utazó koncepciók, léptékek és lokalizáció

14:30 – 17:30

Az európai városok jelentős része, és így a kultúra fogyasztóinak a többsége jellemzően nem világvárosi léptékű, sem méreteiben, sem kapcsolataiban. Ez egy olyan településstruktúra, ami az európai integrációs folyamatok nyomán jelenleg is átalakulóban van: régiók születnek és halnak el, ahogy a nemzetállamok politikai és gazdasági határai elmosódnak. A kultúra gazdasági szerepe és versenyképessége ebben a helyzetben teljesen más, mint egy homogén (angolszász) nyelvű és gazdaságú, magas mobilitással bíró kontinensen. Valóban lehetséges-e kulturális városfejlesztésre alapozni a regionális fejlődést, és ha igen, akkor ez milyen kapcsolati és településstruktúrákban képzelhető el?

Az Európai Kulturális Főváros sajátos európai intézmény, ahol évről-évre különböző városok kapják meg az esélyt, hogy a speciális támogatással létesített új művészeti intézmények, az így generált, erősödő kultúrafogyasztás, valamint a megnövekedett láthatóság segítségével nyerjenek új lendületet fejlődésükhöz. Az EKF program, miközben teret és csatornákat ad a kulturális városfejlesztés koncepcióinak széleskörű elterjesztésére, egyúttal kísérletként is szolgálhat e koncepciók különböző gazdasági, politikai és társadalmi kontextusokba való beágyazódásának vizsgálatára.

A szekció az egyik legfontosabb kérdést járja körül: hogyan, milyen mértékben alkalmazhatóak az egyes városokban, különböző politikai, gazdasági, társadalmi és kulturális kontextusokban kidolgozott módszerek és megoldások más városok más kontextusaiban? Mi a helyi elfogadottsága a legjobb nemzetközi gyakorlatoknak és mi a kulturális-kontextuális fordítás szerepe és módja a nemzetközi tapasztalatok alkalmazásának?

Szeptember 24, péntek

2. Szekció

A kreatív város és a válság

14:30 – 17:30

Az ipari termelés kivonulása után az elmúlt két évtized városi fejlesztéseinek fő motorja az ingatlanpiac volt - a látványos építészeti beruházások, az új múzeumok és koncertteremek intézményi infrastruktúrái ennek a piacnak a katalizátoraiként működtek. Miután a városi tér, szinte utolsóként, bekerült a globális pénzügyi piacok spekulatív befektetési közegébe, az ottani folyamatok sebességei, dinamikája és kockázatai óhatatlanul visszavetültek a fizikai, építészeti környezetre. A pénzügyi válságok nyomán terjedő ingatlanfejlesztési és építőipari krízisek mögött azonban Európában kevés helyen áll olyan állam, ami mesterséges beavatkozásokkal tudná újraindítani a városi gazdaságok, a fogyasztás, az építkezés folyamatait.

A szekció az elmúlt években kibontakozó és napjaink építészeti-urbanisztikai gyakorlatára döntő hatást kifejítő gazdasági válság tükrében kívánja újraértelmezni a kultúra és az építészet lehetőségeit a városfejlesztésben. A válság által próbára tett egyik városfejlesztési program a kreatív város és a kreatív osztály koncepciója. Számos szakma kényszerült arra, hogy újrafogalmazza szerepét és feladatait: a kutatás, az oktatás és a kulturális tevékenységek vagy az aktivizmus a klasszikus designeri szerepkör kitágítását végezték el. A válság nem hagyta érintetlenül a városok képét és gazdaságát sem: számos település küzd olyan problémákkal, mint a munkahelyek eltűnése, a megüresedett üzlethelyiségek vagy a közbiztonság romlása. Innovatív önkormányzatok gyorsan alkalmazkodtak az új helyzethez, és új módszereket kísérleteztek ki a felszabaduló energiák, terek és képességek kibontakozásának elősegítésére.

Szeptember 25, szombat

3. Szekció

Infrastruktúra és technológia

10:00 – 13:00

Az épített infrastruktúra jelentősége a városfejlesztés deregulációs fordulataival időszakosan lecsökkent, hogy aztán az elmúlt években számos szakmában újra a figyelem középpontjába kerüljön. A fizikai infrastruktúrák kulturális jelentősége nem pusztán a városi életforma háttéréként betöltött szerepükben áll, hanem abban a hosszú távon igen jelentős hatásmechanizmusban, amit konkrét működésük, fizikai megjelenésük és láthatóságuk gyakorol a városi környezetre. A korábban jellemzően hozzáférhetetlen és zárt rendszerek ma egyre inkább a városok új köztereiként, nyilvános zónáiként jelennek meg, és az általuk biztosított szolgáltatások a városi kultúrában nem pusztán terméként vagy kész csomagokként értelmeződnek, hanem inkább olyan platformokként, amik a nyilvánosság új diskurzusait, változatos új piacait generálják.

Az elmúlt két évtized robbanásszerű technológiai fejlődése a globális pénzpiacok integrációja mellett a személyes munkakörnyezet és eszközhasználat átalakulását is lehetővé tette. Ez a folyamat és a felhasználói belépési küszöb drasztikus lecsökkenése teljesen újraírta a városok és lakosaik kapcsolatát is: a fizikai, épített tér mellett már nem párhuzamos, virtuális közegben létezik a technológia, hanem az előbbtől elválaszthatatlan, augmentált valóságként.

A szekció célja az infrastruktúra kulturális szerepköreinek körbejárása fizikai-urbanisztikai, intézményi és technológiai-policy szempontokból. A kulturális intézmények decentralizációja, a tudásbázisok és eszközrendszerek létrehozása mellett a középpontban a hozzáférés kérdése áll: mind a városi kultúra intézményeihez, mind a városfejlesztés biztosította szolgáltatásokhoz, infrastruktúrákhoz és terekhez, mind pedig az ezek által generált információhoz és adatmezőkhöz. A puha infrastruktúrának vagy puha építészetnek is nevezett, földrajzi és térbeli paraméterekkel bíró adatok egyre növekvő mértékben képezik a városi élethez kapcsolódó szolgáltatások alapját, és így a "nyílt forráskódú város" koncepciója az önkormányzatok és a városi közösségek kapcsolatának új szintjét is kijelölheti.

Szeptember 25, szombat

4. Szekció

Elmaradottság és innováció

10:00 – 13:00

Miközben az elmúlt évtizedekben jelentős mértékben újrendeződtek a centrum-periféria viszonyok mind a városi agglomeráció, mind a nemzeti gazdaságok viszonylataiban, a magukat marginális földrajzi és gazdasági helyzetben találó közösségek új innovációs tevékenységek laboratóriumaivá váltak. A nagy agglomerációk periférikus negyedei és a marginális régiók települései - nem rendelkezvén a centrumok gazdasági, kulturális és technológiai tőkájével – más stratégiák kikísérletezésére kényszerülnek.

Ezeknek a tényezőknek a találkozása mentén fejlődnek jelenleg azok a kulturális iparágak, amik egyszerre lokálisak, kis léptékűek és ugyanakkor hálózatos jellegűek. A kulturális városfejlesztés kulcskérdése egyre több tekintetben az, hogy a városok hogyan teszik elérhetővé és felhasználhatóvá a saját rendszereiket - és az, hogy ebben a folyamatban az ellenőrzés és a szabályozás szerepeit hogyan vehetik át a közösségek és az egyének. A közösségi szerveződések technológizálódása a kulturális menedzsmentre, a városi intézményekre és fejlesztéspolitikákra is visszahat - a perifériák kérdése itt viszont nem földrajzi, hanem technológiai problémaként jelentkezik, ami az innováció és tervezés lehetőségeit és határait teszi kérdésessé az elmaradott régiókban.

A szekció arra a kérdésre fókuszál, hogy a perifériák miként képesek magukat elhelyezni a regionális és globális kulturális és technológiai hálózatokban, és milyen jövőbeli mintákra láthatunk rá, ha az itteni folyamatokat vizsgáljuk.

Szeptember 25, szombat

Plenáris ülés

Új stratégiák

14:30 – 17:30

A konferencia második délutánjának előadásai a kulturális városfejlesztés új stratégiáit térképezik fel. A kulturális iparágak gazdasági háttérének átalakulásával a városfejlesztésben is új területek nyíltak meg, amik a kultúra fogalmának és a résztvevők szerepeinek is tágabb kereteket teremtettek. A fizikai infrastruktúrák integrált kulturális szerepe közvetlenül és a hagyományosnál jóval gyorsabban érhető tetten a technológiai és mediális hálózatok fejlődésében és a városi életre gyakorolt hatásukban. Ezek a rendszerek minden eddiginél nyitottabbá és jelen idejűvé teszik azt a közeget, amiben a városlakók közös élete zajlik, olyan tudásbázist kialakítva, ami a városi kultúrát ismét privilegizált, innovatív szerepkörrel ruházza fel. Ennek a tudásbázisnak a kialakítása számos urbanisztikai prognózis és jövőkép témája, amik az innovatív koncepciókat az új szerepkörben működő tervezők mellett már gyakran nem a fejlett világ meghatározó nagyvárosaiból merítik.

A záró ülés előadásai a konferencia fő kérdéseire keresik a jövőbeli válaszokat: Mi finanszírozhatja ma a kulturális városfejlesztést? Hogyan válhat a kultúra katalizátorrá? Mi lehet a kultúrahordozó közege és hogyan fordítható ez gazdasági, policy vagy menedzsment modellekbe? Mik azok a fő területek, amiket érint, és mik azok, amiket elveszített? Mi a kulturális városfejlesztés szerepe a perifériákon és a kisvárosokban? Mik lehetnek a kulturális városfejlesztés fő kérdései az évtized végén?